

تأثیرات مثبت و منفی اینترنت در بین دانش آموزان

عبداله دهقانی^۱، وحید معصومی فرد^۲

^۱ دانش آموخته کارشناسی ارشد رشته تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش گرایش تعلیم و تربیت اسلامی، دانشگاه پیام نور خوی، آموزگار دوره ابتدایی استان آذربایجان غربی، شهرستان چالدران.

^۲ دانش آموخته کارشناسی ارشد رشته علوم تربیتی، گرایش مدیریت آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی مرنند، آموزگار دوره ابتدایی استان آذربایجان غربی، شهرستان چالدران (نویسنده مسئول)

چکیده

امروزه، دسترسی به اینترنت رو به افزایش است. در سال‌های اخیر، به دلیل رواج وسایل ارتباطی، دسترسی به اینترنت، بسیار آسان شده است. کاربران اینترنت در هر زمان و هر مکان می‌توانند به راحتی به اینترنت وصل شده و از مزایای بی‌شمار آن استفاده کنند. یک گروه عظیم از این کاربران قشر دانش‌آموزان هستند. هدف اصلی این تحقیق بررسی نقش فناوری اطلاعات به خصوص کامپیوتر و اینترنت بر پیشرفت یا افت تحصیلی دانش‌آموزان است. در این مقاله برآنیم تا ضمن تعریف و تاریخچه اینترنت با محور قرار دادن استفاده از تکنولوژی‌های نوین با روش توصیفی و تحلیلی و با استفاده از اطلاعات کتابخانه‌ای به نقش محوری وسایل آموزشی نوین در امر آموزش بپردازیم؛ و به مهم‌ترین و برجسته‌ترین معایب و محاسن استفاده از اینترنت را در بین دانش‌آموزان مطرح کرده و نقش والدین رادر خصوص این مسأله بررسی کنیم. سپس نتیجه گیری به عمل آمده و در پایان پیشنهاداتی ارائه می‌گردد.

واژه‌های کلیدی: اینترنت، فناوری اطلاعات، دانش آموزان، والدین.

مقدمه

پیشرفت یا افت تحصیلی و مسائل مربوط به آن یکی از دغدغه‌های اصلی نظام آموزش و پرورش کشورهاست چرا که مسئولین و تصمیم‌گیرندگان سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی در سراسر دنیا توسعه و پیشرفت جامعه شناسان را در توسعه و پیشرفت نظام آموزشی می‌دانند و این توسعه و پیشرفت از طریق پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان در مدرسه و کلاس درس عملیاتی می‌گردد. والدین امروزی و بخصوص مادران حساسیت زیادی درباره درس خواندن و پیشرفت تحصیلی فرزندانشان نشان می‌دهند. بسیاری از خانواده‌هایی که فرزندان با هوش و درس خوانی دارند سعی می‌کنند از تهیه هیچ نوع امکاناتی دریغ نکنند. خانواده‌هایی که فرزندانشان به هردلیل اهل درس و مدرسه نیست برای جبران کمبودهای انگیزشی پول خرج کردن برای معلم خصوصی و آموزشگاه و انواع و اقسام کتاب‌ها، اینترنت را ساده‌ترین راه می‌پندارند. هم‌والدین گروه اول و هم‌والدین گروه دوم بیشترین فشار را بر روی فرزندان متمرکز ساخته و به اقداماتی یک طرفه روی می‌آورند.

پدیده اینترنت در جهان امروز به عنوان ابزار مناسبی جهت تسهیل در ارتباطات، انتقال دانش و آگاهی در فرایندهای آموزشی و تازه‌های علمی و پژوهشی مطرح می‌باشد. این تکنولوژی باعث سرعت و دقت در فعالیت‌های انسان شده است امروزه تصور نبود و عدم استفاده از تکنولوژی اینترنت در عرصه‌های مختلف زندگی شخصی و کاری امر غیرممکنی است. با همگانی شدن عرصه اینترنت در قرن حاضر، مسأله استفاده مفرط از این فن‌آوری توجه روان‌شناسان را به خود جلب کرده است. از آن زمان تاکنون، پدیده اعتیاد به اینترنت در گروه‌های مختلف به ویژه دانش‌آموزان، به دلیل آسیب‌پذیری بیشتر، مورد بررسی قرار گرفته است. در زندگی امروزه، اعتیاد به اینترنت تحت عنوان استفاده ناصحیح از اطلاعات اینترنت تعریف می‌شود. مطالعات انجام شده گزارش کرده‌اند که اینترنت مانند تکنولوژی‌های دیگر که سبب تنبلی‌های جسمی می‌شوند، کم‌حرکی را تقویت نموده، تلاش برای برقراری روابط دیگران را در دنیای واقعی کاهش می‌دهد و در نتیجه، می‌تواند منجر به انزوای اجتماعی گردد. از سویی دیگر استفاده درست از اینترنت در پیشرفت تحصیلی و شغلی دانش‌آموزان موثر می‌باشد. در این مقاله برآنیم که به تأثیرات مثبت و منفی آن در بین دانش‌آموزان بپردازیم.

بیان مسأله

امروزه با گسترش فن‌آوری‌های نوین اطلاعاتی و ارتباطی، فعالیت‌های روزمره، ارتباط با دیگران، دست‌یابی به اطلاعات و تمامی ارکان زندگی بشر دچار تحولی عظیم گشته است. یادگیری و کسب دانش نیز در این میان مستثنی نمانده است. هرچند بشر از دیرباز فن‌آوری و ابزار را در خدمت آموزش و فراگیری به کار گرفته ولی شاید هیچگاه مانند امروز، آموزش و فراگیری با تحولات شگرف نشأت گرفته از به کارگیری فن‌آوری‌های نوین اطلاعاتی و ارتباطی، روبرو نبوده است. مسأله اصلی این جستار آن است که تأثیرات مثبت و منفی اینترنت در بین دانش‌آموزان چگونه است.

اهمیت موضوع

از آنجایی که اینترنت، موقعیت اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی، بر سلامت روانی، تأثیر بسزایی دارد و از آنجایی که سلامت روانی و یا آشفتگی روانی، بر آموزش و پرورش و بهداشت روحی و روانی و رشد و تربیت دانش‌آموز تأثیر دارد، می‌بایست شناخت عمیق‌تری از استفاده از اینترنت به دست آوریم و به اضطراب‌ها، ترس‌ها، مشکلات خانوادگی کودک و حتی غنا و فقر کودک، پی برده و در جهت خدمت صحیح‌تر به دانش‌آموز استفاده کنیم. در این مقاله برآنیم تا نقش اینترنت در آموزش‌های الکترونیکی و فناوری‌های جدید را بیان نمائیم.

روش تحقیق

در پژوهش حاضر با روش توصیفی و تحلیلی و با استفاده از اطلاعات اسنادی کتابخانه‌ای به دنبال آن است تا به نقش محوری اینترنت در امر آموزش عالی درکنار مبانی و اصول و روش‌های فناوری اطلاعات را مورد بررسی قرار دهد. آنچه در این مقاله خواهد

آمد نگاهی است کوتاه و گذرا به استفاده از اینترنت در بین دانش‌آموزان و چگونگی استفاده از فناوری‌های جدید در امر آموزش و نقد آن سخن به میان خواهد آمد سپس نتیجه‌گیری به عمل آمده و در پایان پیشنهادهای ارائه می‌گردد.

اینترنت چیست

شبکه کامپیوتری جهانی برای مبادله اطلاعات می‌باشد (فرهنگ معین) اینترنت را در ساده‌ترین تعریف می‌توان شامل سه بخش دانست: کامپیوترهایی که در سراسر دنیا به هم متصل هستند. شبکه-ای که این کامپیوترها را به یکدیگر متصل می‌سازد و متدهای انتقال اطلاعات روی این شبکه. اینترنت یک پدیده‌ی مستقل نیست که دیگران کامپیوترهایشان را به آن متصل کنند؛ بلکه خود حاصل به هم پیوستن این کامپیوترهاست. در واقع وقتی به کامپیوترهای یک سرویس دهنده‌ی اینترنت متصل می‌شوید؛ کامپیوتر شما هم جزئی از اینترنت می‌شود و شما وارد این دنیای گسترده می‌شوید.

تعریف تخصصی‌تر اینترنت را نیز می‌توان اینگونه ارائه کرد:

«مجموعه‌ای از شبکه‌ها و دروازه‌های بین آنها در سراسر دنیا که از پروتکل tcp/ip برای برقراری ارتباط استفاده می‌نمایند. در شاهراه این شبکه‌ها خطوط ارتباطی پرسرعتی مراکز اصلی یا کامپیوترهای میزبان را که هزاران مرکز تجاری، دولتی، آموزشی می‌باشند به یکدیگر متصل کرده و داده‌ها و پیام‌ها را مسیریابی می‌کنند. با حذف یک یا چند مرکز از اینترنت خللی به عملکرد آن وارد نشده و همچنان به تبادل داده‌ها و پیام‌ها خواهد پرداخت. چرا که تحت کنترل هیچ یک از مراکز مذکور نمی‌باشد.» (فتحی، ۱۳۸۴:۱۴۵).

تاریخچه اینترنت

آغاز حیات اینترنت در اواخر دهه ۱۹۵۰ و اوایل دهه ۱۹۶۰ میلادی برمی‌گردد. این بازه‌ی زمانی در دوران جنگ سرد قرار گرفته بود. در این دوران احتمال شروع یک جنگ هسته‌ای بین ایالات متحده‌ی آمریکا و شوروی سابق وجود داشت. همین خطر ایالات متحده را واداشت تا با تأسیس موسسه پروژه‌های پژوهشی پیشرفته (آرپا) در سال ۱۹۵۸ میلادی در زمینه فناوری شروع به پیشرفت کند و بر روی پروژه‌های تحقیقاتی برای ساخت شبکه‌ای مستحکم، توزیع شده و با تحمل خطا سرمایه‌گذاری نماید. پروژه (آرپانت) چندی بعد به همین منظور آغاز شد و در اولین اقدام خود چهار کامپیوتر را در نقاط مختلف آمریکا به یکدیگر متصل کرد گذشت زمان و انجام تحقیقات بیشتر به گسترش این شبکه و ایجاد شبکه‌ای از شبکه‌ها منجر شد. نام اینترنت از همین جا نشأت گرفت.

اما این شبکه که در ابتدا فقط دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی را به هم متصل می‌کرد تحت کنترل دولت قرار داشت؛ در نتیجه افراد و شرکت‌های خصوصی راهی به آن نداشتند. در نهایت این پژوهش‌ها به همراه دوره‌ای از سرمایه‌گذاری شخصی بنیاد ملی علوم آمریکا سبب شد تا مشارکت‌های جهانی آغاز شود و از میانه‌ی دهه ۱۹۹۰، اینترنت به صورت یک شبکه‌ی همگانی و جهان شمول در بیاید. با عمومی شدن اینترنت گسترش آن نیز رشد چشمگیری یافت و در مدتی کوتاه، کاربران آن به چندین برابر رسیدند. «رشد و ترقی اینترنت در اوایل سال ۱۹۹۰ بسیار چشمگیر و باورنکردنی بود و حتی سریعتر از تلفن‌های سیار و دستگاه‌های فکس فراگیر شد. رشد اینترنت در سال ۲۰۰۰ به میزان بیست درصد در ماه بود از سال ۱۹۸۸، همه ساله تعداد کامپیوترهای میزبان با اتصال مستقیم به tcp/ip دو برابر افزایش داشته است. اینترنت از جایگاه اصلی خود به داخل ارتش، انستیتوهای تحقیقاتی، مدارس ابتدایی و دبیرستان‌ها، کتابخانه‌های عمومی و بخش بازرگانی، کشیده شده است.» (سعیدیان، ۱۳۸۴:۹۴۵).

والدین و اینترنت

به دلیل ویژگی‌های خاص فضای مجازی و نو بودن این پدیده، بسیاری از والدین فرصت، امکان و یا توان کافی برای شناخت دقیق این فضا و کاربردهای آن را به دست نیاورده‌اند و عدم آشنایی مناسب آنها با این فضا و در مقابل استفاده روزمره نوجوانان و جوانان و حتی کودکان از این فضا باعث شده است که یک فضای محرمانه و خصوصی در داخل خانه برای فرزندان ایجاد شود و آنها بدون دغدغه و بدون احساس وجود ناظر بیرونی به سایت‌های مختلف در این فضا دسترسی یافته و بعضاً به دلیل ویژگی‌های سنی و شخصیتی و کنجکاوی‌های خود متأثر از فضاهای ناسالم موجود در اینترنت گردند. شاید بیشترین استفاده والدین از اینترنت به خاطر سرگرمی باشد به همین دلیل اهمیت استفاده اینترنت توسط کودک را درک نکرده و اینترنت را برای کودک مناسب ندانند. با شناساندن مزایای اینترنت به والدین این مشکل نیز حل خواهد شد و خود والدین جهت حل مشکلاتی که برای کودکان وجود دارد اقدام خواهند کرد. امروزه فناوری اطلاعات و وسایل نوین ارتباط رایانه، اینترنت، ویدئو، سی‌دی‌های صوتی و تصویری و در اقصی نقاط دنیا به عمق خانواده راه یافته و ورود آنها بسته به میزان آگاهی والدین، مربیان و دیگر اعضای خانواده از این پدیده‌ها، موجب تحکیم یا انحطاط کانون خانواده خواهد شد.

مزایای اینترنت در بین دانش آموزان

برای تغییر و تحول معیارها و روشهای سنتی آموزش و پرورش باید به فناوری اطلاعات و فناوری آموزشی روی آورده و در مدارس وسایل و امکانات آموزشی از جمله کامپیوتر، اینترنت، اورهد، پروژکتور و... را فراهم کرده تا بتوانیم امید به پیشرفت علمی داشته باشیم در فناوری اطلاعات چون بیشتر با نظریه و عمل طراحی، توسعه و بهره‌گیری، مدیریت و ارزیابی فرایندها و منابع یادگیری سروکار داریم. (نجفی، ۱۳۸۵: ۱۲). از آن می‌توان به کارگیری خلاقانه علم برای اهداف آموزشی یاد کرد و همین کاربرد خلاقانه زمینه گرایش و علاقه فردی دانش آموزان را به یادگیری و موضوعات علمی فراهم کرده و از سوی دیگر موجب رشد علمی و پیشرفت تحصیلی می‌گردد.

علاوه بر این، فناوری آموزشی و به خصوص، کامپیوتر آغازگر یک انقلاب آموزشی در نظام‌های آموزشی است و برای تقویت و توسعه فرایندهای یادگیری در مدارس می‌تواند نقش یک منبع یادگیری مستقل، خودآموز و رونق بخش رویکرد تداوم یادگیری را برای دانش آموزان ایفا کند و در واقع، با بهره‌گیری صحیح از این فناوری می‌توان آموزش و یادگیری را از درون کلاس و مدرسه به منازل و محیط‌های خارج از مدرسه انتقال داد. (محبی، ۱۳۸۵: ۶۳).

تکنولوژی آموزشی فقط تجهیزات آموزشی نیست اگرچه تجهیزات می‌تواند در خدمت تکنولوژی آموزشی قرارگیرد. فناوری عاملی مهم در به کارگیری ابزار برای تسهیل فرآیند یاددهی یادگیری است. آموزش ناگزیر است که برای هماهنگی با تئوری تغییر نگرش و روش نسبت به کارگیری تجهیزات مناسب و ابزار مدرن تکنولوژی آموزشی اقدام نماید و نسبت به تهیه مهم ترین وسیله و ابزار دنیای فرا صنعتی یعنی رایانه همت بگمارد و تلاش کند که تکنولوژی و استفاده از آن را نیز به فراگیران بیاموزاند.

اهداف و فواید تکنولوژی آموزشی عبارتند از:

- ۱- تکنولوژی می‌تواند آموزش و یادگیری دانش‌آموزی را انفرادی کند.
- ۲- راه حل لازم را برای طراحی شرایط ارائه دهنده از همه روش‌ها نزدیکتر شود.
- ۳- دسترسی به فرهنگ آموزش را به طور یکسان برای همه میسر سازد.
- ۴- تکنولوژی مؤثرترین وسیله برای تحقق اهداف است.
- ۵- تکنولوژی در جستجوی حلقه‌های گمشده ای است تا بتواند به وسیله آن‌ها رشته‌های وسیع و گسترده ای از علوم و دانش را به هم متصل نماید.

۶- وسیله ای است مطمئن برای بهره بردن و ایجاد تغییر در وضعیت موجود. (پویا، ۱۳۸۵:۹۹)

اینترنت دارای مزایایی زیادی است از جمله آن می توان به این موارد اشاره کرد: دانش آموز ساکن روستاها می توانند با استفاده از اینترنت موزه ها یا مکان های دیدنی شهرها و سایر کشورها را ببینند کودکان بیمار و ناتوان می توانند با سایر همسالان خود گفتگو کنند و از احساس تنهایی خود بکاهند. نوجوانان هنگام Chat کردن با دوستان اینترنتی خود در مورد افکار و احساسات مهم و ناراحت کننده ای که در خویش سراغ دارند راحت تر سازگاری پیدا می کنند در بعضی کشورها حدود ۸۰ درصد مدارس ابتدایی و راهنمایی به اینترنت دسترسی دارند و بسیاری از مشاغل به مهارت های اینترنتی نیازمند می باشند.

استفاده از فناوری اینترنتی در فرآیند تدریس و یادگیری نقش بسیار مهمی دارد. فناوری قابلیت های فراوانی دارد که به دو بخش تقسیم می شوند:

الف: قابلیت های فناوری برای یادگیری فراگیران

ب: قابلیت های فناوری برای تدریس معلمان ومدرسان.

نهایتاً اگر فناوری آموزشی به گونه ای مناسب استفاده شود کمک می کند معلم محیط یادگیری خلاق و صمیمی ایجاد کند. (مهرمحمدی، ۱۳۸۹:۸۹).

کیفیت آزادی بخشی اینترنت، کاربران اینترنتی را دعوت می کند تا به تفکر، تجربه، بازی، فعالیت های گروهی و ارتباط بپردازند. اینترنت همواره محیطی را خلق کرده است که همگان می توانند با تکیه بر توانایی ها و استعداد های خود دست به ابداع و خلاقیت بزنند. از میان رفتن محدودیت مکان، زمان، نبود کنترل و انتقاد، ناشناس ماندن، امکان خیال پردازی و تنوع گوناگون محیط های اینترنتی فرصت مناسبی را برای بروز خلاقیت فراهم می کند.

در یک جمع بندی کلی می توان مزایای اینترنت را اینگونه برشمارد:

- ارتباط مستقیم با دنیای خارج به اشکال گوناگون (صوتی، تصویری، نوشتاری و)...
- استفاده از پایگاه های اینترنتی بسیار ارزشمند (سایت های گوناگون)
- امکان ایجاد محیطی برای دادن اطلاعات دلخواه با فضای بسیار جذاب (وبلاگ، محیطی بسیار متنوع برای هنرنمایی نوجوانان)
- کمک به پیشرفت تحصیلی
- فراهم بودن درس ها و منابع آموزشی روی خط به صورت منظم و یکپارچه با شرایطی متناسب تر از شیوه آموزشی سنتی
- دسترسی به تجربیات دیگران در آموزش
- یکنواخت کردن متون درس ها
- انتخاب متن مورد علاقه بر اساس امکانات و توانمندی های دانش آموز
- به روز شدن کلیه متون آموزشی و درسی و سادگی روند آن

معایب اینترنت در بین دانش آموزان

گسترش فضای مجازی در حوزه رابطه فرزندان و والدین نیز تغییراتی بوجود آورده است که از جمله آن به کاهش نقش خانواده به عنوان مرجع، کاهش ارتباط والدین با فرزند، شکاف نسلی به دلیل رشد تکنولوژی، از بین رفتن حریم بین فرزندان و والدین و ایستادن در برابر یکی از والدین یا هر دو را می توان نام برد.

اغلب دانش‌آموزان برای پرکردن اوقات فراغت خود از اینترنت استفاده می‌کنند. رایانه یکی از وسایلی است که امروزه در اغلب منازل جایی برای خود باز کرده است و کاربران آن اغلب کودکان و نوجوانان هستند و چه بسا برخی از والدین، شیوه کار کردن با آن را نمی‌دانند و حتی کشتی برای آموزش آن ندارند. حتی برخی نمی‌دانند فرزندشان ساعت‌ها پای رایانه چه می‌کند. دلیل اصلی خانواده‌ها از خرید رایانه و ارتباط با شبکه اینترنت در منزل، آموزش است. والدین اعتقاد دارند که این ابزار نگرش کودک را به مدرسه بهبود می‌بخشد و وسیله‌ای برای ارتقای دانش آنها است؛ اما با گسترش سریع استفاده از این فناوری، پرسش مهمی که ایجاد می‌شود، تاثیر آن بر ارتباطات بین اعضای خانواده است. امروزه اینترنت، جایگاه ویژه‌ای در ساختار خانواده‌ها پیدا کرده است و رایانه به عنوان یک وسیله؛ اما با کاربردی متفاوت تر، متنوع تر و شخصی تر وارد خانه ها شده و عرصه اجتماعی را دچار تغییر و تحول کرده و روابط اجتماعی جدیدی با ویژگی‌های نوین در جامعه حاکم کرده است. (جیمز، ۱۳۸۴).

یکی دیگر از معایب بزرگ اینترنت ارائه مطالب و موضوعات خوب و بد در کنار یکدیگر است. وقتی به دنبال موضوع خاصی در اینترنت می‌گردید ناگزیر باید به سراغ یکی از موتورهای جستجو بروید. این موتورهای جستجو نیز غالباً توان تفکیک موضوع مورد درخواستی را به شکل مفهومی ندارند. یکی از آسیب‌های اینترنت، اعتیاد به آن است به طوری که از میان ۴۷ میلیون استفاده کننده از اینترنت در آمریکا ۲ تا ۵ میلیون دچار اعتیاد اینترنتی شده اند و با معضلات زیادی گریبان‌گیر هستند. (اکبری، ۱۳۹۰: ۱۵۸).

در جامعه ما نیز با گسترش روزافزون اینترنت شاهد این مسأله هستیم نتیجه تحقیقات انجام شده در کشور نشان می‌دهد که بیشترین استفاده کنندگان از اینترنت جوانان هستند. اگر دانش‌آموزان از اینترنت نتوانند به مدت یک ماه دوری از اینترنت را تحمل کنند در معرض خطر اعتیاد به آن قرار دارند متأسفانه ما شاهد این پدیده در میان آنان هستیم، به طوری که برخی از آنان شب‌ها را تا صبح با اینترنت می‌گذرانند و تمام صبح را خواب هستند و این مسأله آغازگر آسیب‌های متعدد دیگر نیز می‌شود از جمله این آسیب‌ها می‌توان به آسیب‌های خانوادگی، ارتباطی، عاطفی، روانی، جسمی و تحصیلی اشاره کرد.

انواع مشکلات اعتیاد به اینترنت را می‌توان به شرح زیر عنوان کرد:

۱. مشکلات جسمی

اختلال در میزان خواب و زمان خواب، خستگی بیش از اندازه بدن، مشکلات عصب‌های مچ، درد پشت، چشم درد و... یکی از آسیب‌های شناخته شده به علت استفاده از کیبورد کامپیوتر است که ناپدید شدن نامیده می‌شود. این بیماری با درد شدید در تاندوم‌های انگشت شصت، به علت فشار پیوسته دکمه‌ها در طی استفاده از اینترنت مشخص می‌شود. استفاده افراطی به صورت آنلاین ممکن است، اثر مشابهی بر چشمان و کمر دانش‌آموز داشته باشد. همچنین، گزارش شده است که تایپ نیز منجر به عارضه جدیدی به نام التهاب غشاء وتری می‌شود که در استفاده پیوسته از کامپیوتر باعث درد و کشیدگی تاندوم‌های شصت می‌گردد. (سعدی‌پور، ۱۳۹۳: ۴۳).

بازی‌های اینترنتی به سبب داشتن صفحات گرافیکی تنوع رنگ و سرعت زیاد تعویض صفحات تاثیرات منفی بر روی مغز و اعصاب دانش‌آموزان می‌گذارد و از این راه برخی اختلالات را موجب می‌شوند. استفاده زیاد از کامپیوتر آثار منفی بر بینایی افراد به جای می‌گذارد و موجب سوزش چشمان می‌شود. افتادن سرشانه‌ها و خارج شدن ستون فقرات از حالت طبیعی مشکلات دیگر مرتبط با آسیب‌های جسمی کامپیوتر است که به دلیل نشستن به مدت طولانی در پشت کامپیوتر و کار زیاد با آن به وجود می‌آید.

۲. مشکلات خانوادگی:

کاهش ارتباط بین والدین و فرزندان و...

یکی از تهدیداتی که برخی محققان بدان اشاره داشته‌اند آن است که استفاده از اینترنت به تدریج جایگزین روابط واقعی انس آنها در زندگی روزمره می‌گردد. از دیدگاه ایشان اینترنت ابزاری است که از طریق ایجاد و فراهم آوردن فضایی مجازی برای ایجاد رابطه، افراد را از دردسر روبه‌رو شدن با دیگران و قرار گرفتن در وضعیت جهانی واقعی رها می‌سازد. (محسنی و همکاران، ۱۳۸۵: ۷۳). اینترنت به مثابه یک رسانه اجتماعی تعاملات انسانی را مورد تاثیر قرار داده است. اینترنت دلیل ایجاد انزوای اجتماعی و دوری از خانواده است.

۳. مشکلات تحصیلی:

کاهش چشمگیر در عادات مطالعه، افت نمره درسی و...

از دیگر مشکلات به وجود آمده استفاده بیش از حد از اینترنت دانش‌آموز، شب‌بیداری است. دانش‌آموزان زیادی تا نیمه‌های شب برای بهره‌مندی از سرویس‌های فضای مجازی بیدارند. برخی از سرویس‌ها در این امر مشوق کاربران اینترنتی هستند. سرویس‌هایی همچون اینترنت رایگان شبانه، مکالمه ارزان قیمت اپراتورها و... زمینه را برای شب‌بیداری دانش‌آموز مهیا می‌سازند. شب‌بیداری دانش‌آموز موجب می‌شود، دچار کمبود خواب شده و در محل تحصیل بی‌نشاط باشند. شب‌بیداری وقت استراحت نوجوان و جوان را از او سلب می‌کند و نتیجه آن می‌شود که به جای اینکه روز را به تلاش برای درس و پیشرفت خود بگذارد با افت تحصیلی مواجه خواهد شد.

۴. مشکلات اخلاقی

اعتیاد اینترنتی و افراط در استفاده از اینترنت، ردیلتی اخلاقی است؛ چراکه اعتیاد اینترنتی به معنای افراط در استفاده از اینترنت، بدون هدفی معین و مفید و بلکه فقط به منظور سرگرمی و یا کارهایی مانند آن است. تغییرات تکنولوژیکی ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی را تحت تأثیر خود قرار داده است. یکی از چالش‌های فرا روی فرهنگ‌ها برخورد با این پدیده است. چون اساساً ورود اینترنت همراه با ارزش‌های غربی، چالش‌های جدیدی را در کشورهای دیگر به وجود آورده است. از آنجایی که برخی از عناصر موجود در این پدیده مغایر با فرهنگ خودی (ارزش‌های اسلامی ایرانی) است، پس می‌توان گفت اینترنت می‌تواند آسیب‌های زیادی را به همراه داشته باشد. مثلاً ورود اینترنت در حوزه خانواده موجب تغییر نظام ارزشی در خانواده‌ها می‌شود. در یک مطالعه تجربی نشان داده شد که استفاده جوانان از اینترنت موجب کاهش ارزش‌های خانواده شده است. (زنجانی‌زاده، ۱۳۸۴: ۱۲).

حدود ۱/۵ درصد از مجموع اطلاعات موجود در سایت‌های اینترنتی، غیر اخلاقی، بیش از ۹۰ درصد از آنها تجاری و مابقی آن با سایر امور علمی، فرهنگی، ورزشی و سایر موضوعات مرتبط است. این در حالی است که ۱۱ درصد افراد روی زمین با رفتارهای جنسی ناسالم مواجه‌اند که اصولاً ربطی به اینترنت ندارد؛ بنابراین آسیب‌های ناشی از اینترنت، در مقایسه با شرایط عادی فساد اخلاقی در جامعه چندین برابر کمتر است. قرار گرفتن در معرض فرهنگ‌های گوناگون، آزادی‌های زیاد در یک دوره زمانی نسبتاً کوتاه و امکان دسترسی به اطلاعات غیر اخلاقی گوناگون از طریق اینترنت، برخی از نمونه‌های این مشکلات می‌باشد. در کشورهای در حال توسعه، از جمله کشور ما، بنابر شرایط فرهنگی و اجتماعی، احتمال آسیب‌پذیری زیادی در اثر تعامل گسترده با دیگر فرهنگ‌ها وجود دارد. به رغم پیشرفت‌های حاصل شده در سازوکارهای امنیتی و کنترلی در اینترنت، قابلیت‌های کنترلی در این گونه موارد کم‌تر موثر واقع می‌شوند؛ بنابراین توجه به شرایط فرهنگی و اجتماعی کشورها یا مناطق جغرافیایی خاص، قبل از ایجاد شهر الکترونیک، آماده کردن خانواده‌ها از بعد فرهنگی، اجتماعی و اخلاقی ضروری است.

۵. مشکلات روانی شناختی

میل جنسی زودرس در کودکان، اعتیاد اینترنتی و...

اعتیاد اینترنتی نوعی اختلال روان شناختی اجتماعی است که شامل نوعی وابستگی رفتاری به اینترنت است و استفاده بیمارگونه و وسواسی از اینترنت را شامل می‌شود. اعتیاد به اینترنت یا در سطحی وسیع تر استفاده بیش از حد از اینترنت و رایانه در زندگی و وابستگی به آن به صورتی که در انجام کارهای روزانه مشکلاتی پیش آید. اعتیاد به اینترنت می‌تواند مشکلات جدی تحصیلی و خانوادگی برای دانش‌آموزان و والدین آنان به وجود آورد. اینترنت و استفاده صحیح به عنوان فناوری آموزشی برای دانش‌آموزان اینترنت پدیده‌ای فرهنگی است که در دو دهه اخیر، رشد سریعی داشته است و راهی برای ارتباط بین‌المللی و دسترسی به دانش محسوب می‌شود. در سراسر کره زمین، اینترنت در حال تبدیل شدن به جزئی از زندگی مردم است. تحقیقات نشان می‌دهد، امروزه تعداد زیادی از کودکان و نوجوانان از اینترنت استفاده می‌کنند. در ایران حدود ۷ میلیون کاربر اینترنت وجود دارد که به طور متناوب یا غیرمتناوب از آن بهره می‌برند. به اعتقاد بعضی، استفاده بیمارگونه از اینترنت را می‌توان نوعی اعتیاد در نظر گرفت. الگوی رفتاری این گونه افراد مانند کسانی است که به داروهای روانگردان، الکل و یا قمار اعتیاد دارند که می‌تواند زندگی خود فرد و کسانی را که با او سر کار دارند، به شدت تحت تاثیر قرار دهد و اختلالات چشمگیری در آن به وجود آورد. در حالی که عده‌ای دیگر، بر خلاف آن معتقدند، اعتیاد در کار نیست و لذت بردن و استفاده کردن از رایانه، مانند لذت بردن از مواد مخدر نخواهد بود. از جمله فعالیت مبتلا به اعتیاد اینترنتی می‌تواند انجام بازی های رایانه‌ای، وبلاگ نویسی، پورنوگرافی، شبکه‌های اجتماعی یا خرید اینترنتی باشد.

در یک جمع‌بندی کلی می‌توان معایب اینترنت را اینگونه برشمارد:

- بین رفتن عواطف و احساسات دانش‌آموز نسبت به خانواده و دوستان.
- بی‌توجهی و بی‌دقتی به امور روزانه زندگی
- عدم بکارگیری تفکر خلاف واندیشه محوری در زندگی
- عصبانیت و بی‌حوصلگی و غیره
- از بین رفتن اعتماد به نفس دانش‌آموز
- انزوا و گوشه‌گیری دانش‌آموز
- ارضاء نیازها با استفاده از فضای مجازی
- افسردگی، اضطراب و اشتغال دائمی به استفاده از اینترنت
- آسیب بینایی و جلوگیری از تفریح‌های سالم و طبیعی
- بلوغ زودرس جسمی دانش‌آموز

نتیجه‌گیری

بحث اصلی تحقیق تأثیر مثبت و منفی فناوری اطلاعات، اینترنت و رسانه‌های چندبعدی بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان می‌باشد. به واسطه استفاده از شبکه اینترنت از دهه هشتاد سرعت بالایی به خود گرفت، با افزایش رشد اینترنت و کاربران اینترنتی لزوم بررسی تأثیر اینترنت بر زندگی اجتماعی کاربران اجتناب ناپذیر می‌شود. بروز آسیب‌های نوظهور می‌تواند زمینه ساز نوع جدیدی از آسیب‌های اجتماعی و روانی باشد. به همین دلیل، برنامه ریزی برای شناسایی، پیشگیری و کاهش آسیب‌های نوظهور لازم و ضروری می‌نماید. آسیب‌های نوظهور، آسیب‌های مرتبط با فناوری‌های جدید است که آسیب‌های ناشی از استفاده از ماهواره، بازی‌های رایانه‌ای، تلفن همراه و اینترنت می‌توانند در این مجموعه قرار گیرد. شبکه اینترنت با تمام جنبه‌های مختلفی که دارد به عنوان برترین نماد ارتباطات مدرن در قرن حاضر است. مهمترین نکته در استفاده از اینترنت نظارت خانواده در استفاده دانش‌آموز از آن است که در پیشرفت یا افت تحصیلی رابطه مستقیم دارد.

ارائه پیشنهادات

- پدر و مادر برای دانش‌آموزان خود وقت بگذارند و در آن زمان به مشکلات کاریشان نپردازند.
 - وسایلی، مثل کامپیوتر را در فضای عمومی خانواده بگذارند، نه در اتاق خصوصی دانش‌آموز.
 - وسایلی، مانند کامپیوتر و موبایل را که نوجوان با آنها می‌تواند به فضای مجازی برود، باتوجه به سنش در اختیارش بگذارند.
 - روش استفاده صحیح از اینترنت و موبایل را به دانش‌آموز آموزش دهند.
- او را با مزیت‌ها و خطرهای استفاده بیش از حد از اینترنت آشنا کنند و سپس این ابزارها را در اختیارش بگذارند.

منابع و مأخذ

۱. اقبال، پویا، (۱۳۸۵). راهنمای علمی پژوهش در عمل، تهران: پژوهشکده تعلم و تربیت.
۲. اکبری، ابوالقاسم؛ اکبری، مینا (۱۳۹۰). آسیب‌شناسی اجتماعی، تهران: انتشارات رشد و توسعه.
۳. سعیدیان، عبدالحسین، (۱۳۸۴). دایره المعارف بزرگ نو، تهران: انتشارات علم و زندگی.
۴. سعدی‌پور، اسماعیل (۱۳۹۳). دنیای دیجیتال باتأکید بر نوجوانان، چاپ اول، تهران: جامعه‌شناسان.
۵. فتحی، سعید (۱۳۸۴). فرهنگ اینترنت و شبکه مایکروسافت، تهران: نشر الکترونیکی و اطلاع‌رسانی جهان رایانه.
۶. زنجانی‌زاده، هما (۱۳۸۴). بررسی تأثیر اینترنت بر ارزش‌های خانواده در بین دانش‌آموزان، مجله انجمن جامعه‌شناسی ایران. دوره ششم. شماره ۲
۷. دارنلی، جیمز (۱۳۸۴). درآمدی بر نظریه و عمل درباب جامعه‌اطلاعاتی، ترجمه نسرین امین‌دهقانی، تهران: انتشارات چاپار.
۸. مهرمحمدی، محمود (۱۳۸۹). بازاندیشی فرایند یاددهی یادگیری و تربیت معلم چاپ سوم، انتشارات مدرسه برهان
۹. محبی، مراد (۱۳۸۵). کاربرد کامپیوتر درمسائل آموزشی، پایان‌نامه کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور خلخال.
۱۰. محسنی، منوچهر، دوران، بهزاد، سهرابی، محمد هادی، (۱۳۹۵). بررسی اثرات استفاده از اینترنت بر انزوای اجتماعی کاربران اینترنت، فصلنامه علوم اجتماعی، جامعه‌شناسی ایران، شماره ۲۳،
۱۱. نجفی مینا، (۱۳۸۵). تأثیر کاربرد کامپیوتر بر یادگیری دانش‌آموزان مقاطع متوسطه شهر تالش، پایان‌نامه کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور خلخال.

Positive and Negative Impact of the Internet among Students

Abdolah Dehghani¹, Vahid Masoumi Fard²

1. *Knowledge of Masters in the history and philosophy of education and the cultivation of the orientation of Islamic education. The Messaga Center of Khoy. Teaching Center Primary School in West Azarbayjan Province, Chaldoran*
2. *Knowledge of Masters in Educational Sciences. Educational Management Attitudes. Islamic Azad University, Marand. Mozgar Primary School in West Azarbayjan Province, Chaldoran (Corresponding Author)*

Abstract

Internet access is increasing today. In recent years, due to the proliferation of access media, the Internet has become so easy. Internet users can easily connect to the Internet at any time, and take advantage of its many benefits. An overwhelming group of these users is a group of students. The main purpose of this research is to examine the role of IT, especially computers and the Internet, in the progression or decline of students' knowledge. In this article, while defining and prioritizing Internet history, Using modern technologies using descriptive and analytical methods and using library information The central role of modern learning tools in teaching is to address the most important and significant disadvantages and advantages of using the Internet among students and examine the role of parents in this regard. The following conclusions are made, and in The end of the proposal is presented.

Keywords: Internet, Information technology, Students, Parents.
